

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 27. april 2022 blev i sag nr. 97612:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Aros Forsikring
Viby Ringvej 4
8260 Viby J

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har retshjælpsforsikring.

I brev af 3/12 2021 til nævnet har klageren bl.a. anført:

"Kort gennemgang af sagen om overtrædelse af den naboretlige tålegrænse på [klagerens adresse]. Udarbejdet 3. december 2021.

Nedenstående sag har jeg søgt Aros Forsikring retshjælpsdækning til. Dette har Aros Forsikring ved [medarbejder 1 i selskabet] afvist tre gange.

Først misforstår Aros Forsikring sagen, ved at tro, den handler om F-35 kampfly, som ikke er på flystationen endnu.

Dernæst afviser [medarbejder 1 i selskabet]/Aros Forsikring sagen, fordi han ikke mener, der er dokumentation for, at den naboretlige tålegrænse er overskredet.

Sidst afviser [medarbejder 1 i selskabet]/Aros Forsikring sagen ved at mene, at den naboretlige tålegrænse ikke er overtrådt.

Den naboretlige grænse er ikke en fast faktor, ligegyldig hvad den omhandler. Når parterne ikke kan blive enige, er der kun en domstol, der kan tage stilling. Den domstolsprøvelse nægter Aros Forsikring at dække via min retshjælpsdæk som ligger i min familieforsikring.

Ankenævnet for Forsikring

2.

97612

Når vi taler om den naboretlige tålegrænse i den her sag, så har jeg som nedenfor anført foretaget støjmålinger, som blandt andre er valideret af professor i lyd og hørelse ved ... Universitet, Som medgiver, at alle grænser – fysiske såvel som akademiske i hendes optik er overtrådt.

Alligevel mener [medarbejder 1 i selskabet]/Aros Forsikring sig klogere, og afviser at yde retshjælp da den naboretlige tålegrænse efter hans opfattelse, ikke er overtrådt. Trods det at han ikke er ekspert i støj og heller ikke har rådført sig med eksperter i støj. Det er altså hans subjektive vurdering, der ligger til grund for at jeg nægtes retshjælpsdækningen.

Der er tale om støj som er 1024 gange højere end rockkoncert. Rockkoncert = 100 dB. Flystøj på min ejendom = helt op til 130 dB, så nedenfor og bilag.

Jeg har dokumenteret støj på helt op til 130 dB, målingen er valideret af flere eksperter. Men da Forsvaret som sagsøgt ikke vil medgive, at den naboretlige tålegrænse er overskredet, har jeg ikke andre muligheder end at lade en domstol dømme i sagen.

På den baggrund ønsker jeg anvende min retshjælpsdækning, som jeg har ved forsikringselskabet Aros, som altså som anført ikke vil yde den dækning.

Jeg anmoder hermed Forsikringsankenævnet om at vurdere, om ikke jeg opfylder betingelserne for at opnå retshjælp i den beskrevne sag.

Sagen beskrives her og i medfølgende bilag:

Som det fremgår, køber jeg ejendom i 2011.

Sælger/ejendomsmægler skal loyalt oplyse mig om alle for salget udslagsgivende forhold.

Sælger/ejendomsmægler oplyser intet om særlige støjforhold.

Jeg har aldrig boet i nærheden af noget støjende og slet ikke en militær luftbase, men er dog bevidst om, at der må være noget flystøj, men har ingen ide om, hvilket niveau eller hvor ofte det er. Og det kan sælger af huset heller ikke have været klar over trods det de boede i huset i seks år inden salg. I modsat fald skulle de have oplyst mig om det – og jeg tror ikke en ejendomsmægler vil sætte sin faglighed over styr for at skjule et sådant støjforhold.

I forbindelse med Forsvarets køb af nye kampfly – F-35'erne, bliver der iværksat en række ting, da disse nye fly støjer en del mere end de nuværende F-16 kampfly.

Da jeg bor ... i luftlinje fra startbanen uden andet end ... imellem, går jeg ind i de ting, blandt andet borgermøder arrangeret af Forsvaret, for at blive klogere på det.

Imens viser det sig blandt andet at [avis] afslører, at Forsvaret har skjult en støjrapport, som fortæller, hvor meget de nuværende fly støjer på bestemte steder (dog ikke på min matrikel) og Forsvaret har også skjult oplysninger om, hvor meget de ny fly støjer.

I [udland 1] har man F-35 kampfly, og jeg kan se, at de støjberegninger der er foretaget når det gælder støjen fra de ny fly for min ejendom, som Forsvaret har foretaget ikke kan være korrekte, når jeg sammenholder det med reelle målinger (ikke beregninger) fra både [udland 1] og [udland 2]. Det er forhold, som får mig til at arbejde med støjen også den nuværende, som det senere vi-

ser sig at være meget værre end antaget både i omfang og niveau – se nedenfor og bilaget: F16 støjmåling på [klagerens adresse].

I 2020 lovede daværende [ansat i forsvaret] mig en måling af den nuværende støj fra F-16'erne for min matrikel. Forsvaret kendte ikke niveauet for den på min matrikel, og den var blandt andet interessant, fordi vi efter min opfattelse sandsynligvis ville få brug for at kende udgangspunktet – det eksisterende støjniveau.

Løftet om den støjmåling ønskede Forsvaret med [ansat i forsvaret] overflytning til anden tjeneste ikke at indfri med begrundelsen, at det ikke lod sig gøre at foretage en sådan.

Jeg undersøgte sagen, og selvfølgelig lader det sig gøre at måle flystøjen på min ejendom, man skal blot være i besiddelse af en lydtryksmåler, der lever op til de tekniske krav.

Jeg indkøbte for egne midler en sådan lydtryksmåler, der lever op til de tekniske krav til måling af flystøj.

I forbindelse med corona-krisen blev jeg hjemsendt. Dermed var jeg nu pludselig hjemme på hverdage, hvor Forsvaret foretog de ordinære træningspas, så jeg kunne måle dem. Og i øvrigt blev demoflyvningerne ofte foretaget i forbindelse med disse, så jeg også kunne måle dem.

Først og fremmest vil jeg slå fast, at støjniveauet overraskede mig en hel del. Jeg havde ingen ide om omfanget og niveauet, fordi jeg bor alene og normalt har været på arbejde, når de har fløjet.

Havde jeg kendt til omfanget og niveauet, havde jeg naturligvis rejst sagen langt tidligere.

Det viser sig, som det også fremgår af mine målinger, som er i samlingen af bilag, at der kan været et støjniveau på helt op til 122,1 dB i forbindelse med et almindeligt træningspas, mens støjen i forbindelse med de såkaldte demoflyvninger når op på omkring 130 dB. Disse demoflyvninger foregår på en måde, så de delvist gentagne gange flyver i lav højde med voldsomme manøvre og deraf ekstrem høj støj til følge, lige hen over min ejendom.

Demoflyvning er træning i opvisning, som af sikkerhedsmæssige årsager, skal foregå henover flyvestationen. Men en F-16 der flyver opvisningsflyvning vil naturlig komme så langt ud over flyvestationen, at flyet vil overflyve min ejendom i forbindelse med den form for flyvning. Det er ganske enkelt ikke muligt at undgå ift. venderadius og manøvre.

For forståelsens skyld, skal jeg oplyse, at lyd/støj udvikler sig eksponentielt med en fordobling for hver 3 dB.

Det vil sige:

+3 dB = 2 gange (fordobling)

+6 dB = 4 gange

+9 dB = 8 gange

+12 dB = 16 gange

+15 dB = 32 gange

+18 dB = 64 gange

+21 dB = 128 gange

+24 dB = 256 gange
+ 27 dB = 512 gange
+ 30 dB = 1024 gange Og så videre.

Et flertal i Folketinget har besluttet, at naboejendomme til Flyvestation ... der udsættes for mere end gennemsnitsstøj på 55 dB (min ejendom har en gennemsnitsstøj på > 60 dB) og samtidig har peakstøj på mindst 100 dB i forbindelse med brugen af de ny kampfly F-35'erne, skal gøres til genstand for opkøb.

Forsvaret beregner peakstøj med F-35'erne på 90,9 dB for min ejendom. Det er der to ting i. Forsvarets beregning kan ikke være korrekt, når jeg allerede nu kan måle, hvad jeg måler – nemlig helt op til 130 dB. Af den støjrapport som ligger til grund for Kompensationsmodellen, fremgår det, at al støj skal medtages – altså også støj fra demoflyvningerne, som ellers var undtaget i første udkast fra Forsvaret til Folketinget.

Jeg har meddelt Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet], at jeg ikke ved, hvorfor der er den forskel. Det kan være umuligt for lægmand at finde ud af, da en del af de oplysninger Forsvaret bruger til deres beregning er klassificerede oplysninger. Det kan dog skyldes, at Forsvaret i virkeligheden bruger andre motorindstillinger eller flyveveje end dem der ligger til grund for støjberegningen. I så fald vil støjberegningsens resultat ikke være identisk med virkeligheden.

Jeg vil også slå fast, at når mine støjmålinger er valideret af en ekspert som professor ..., så må de dog som faktiske målinger tillægges større betydning eller teoretiske beregninger. I modsat fald svarer det til at blive målt af færdselspolitiet til at køre for stærkt, og så påstå, at deres måling ikke kan være korrekt, når man selv har beregnet noget andet og mindre.

Den anden ting vi skal hæfte os ved, er netop kravet om mindst 100 dB, for at blive gjort til genstand for opkøb ifm. F-35'erne.

Når politikerne fastsætter en grænse på mindst 100 dB, så siger de samtidig, at vi som naboer til flyvestationen skal leve med flystøj op til 100 dB. Dermed siger de også, at når jeg måler støj i de niveauer, som jeg gør, så er jeg langt over, hvad de anser for tåleligt. Og lad mig i den forbindelse henvise til vedlagte stævning, hvoraf det fremgår at professor i ... ved ... Universitet har skrevet følgende til mig:

'....lå langt ud over enhver fornuftig grænse, uanset hvilket kriterie man anvendte.'

Hele korrespondancen med professor ... fremgår af Bilag 3 – Korrespondance mellem sagsøger og [professor] dateret 17.09.2020-18.09.2020.

Jeg skal også oplyse, at jeg i cirka to år har forsøgt at få Forsvaret i tale. Jeg har bl.a. bedt dem forklare, hvordan det er muligt for mig at måle de støjniveauer, som jeg måler, når de beregner så meget mindre støj for fly, der støjer så meget mere. Det har ganske enkelt ikke været muligt for mig at få svar på.

Det har heller ikke været muligt for min advokat at få nogen former for indrømmelser fra Forsvaret.

Ankenævnet for Forsikring

5.

97612

Jeg er gået videre til Folketinget, Folketingets Forsvarsudvalg og navngivne politikere i forligskredsen bag kompensationsaftalen. De medgiver, at der er noget galt, men foretager sig ikke noget i den anledning.

Jeg har således kun en domstol tilbage, som eneste mulighed for at få en retfærdig behandling af mig, som nabo til

Da jeg har validerede måleresultater og et endda ganske stort datagrundlag, beder jeg Aros Forsikring om retshjælpsdækning. Det afviser de som tidligere nævnt.

Aros Forsikrings afvisning af at yde mig retshjælp skal jeg bede Forsikringsankenævnets vurdering af."

Selskabet har i kommentar af 8/12 2021 til nævnet bl.a. anført:

"Aros Forsikring har noteret sig, at [klageren] har indsendt en klage over selskabet. Indbringelser ser ud til at være sket uden brug af advokat. Inden selskabet kan besvare klagen, skal selskabet bede [klageren] besvare følgende:

Hvad er påstanden i retssagen som tænkes indbragt for domstolen?

Er det stævningen, der er vedhæftet i kopi, der er grundlag for den sag, som [klageren] ønsker indbragt?

Vedrører retssagen F16 fly eller vedrører retssagen F35 fly?

Har [klageren] stadig antaget en advokat til sagen, jf. betingelserne herom i selskabets retshjælpsbetingelser.

Aros Forsikring afventer svar på ovennævnte forhold, idet det ikke er muligt at lave et meningsfuldt svar, inden disse opfordringer er besvaret."

Klageren har i brev af 13/12 2021 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg vil anmode selskabet om at læse de dokumenter, jeg har uploadet på sagen, hvoraf svar på spørgsmålene fremgår. Og jeg må undres over, at de pågældende spørgsmål bliver stillet, da selskabet jo har afvist at yde retshjælp med hele tre forskellige grunde.

Jeg skal for Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet] skyld gøre det nemt ved at svare her.

PÅSTAND:

Sagsøgte tilpligtes at betale kr. 1.100.000,00 med tillæg af sædvanlig procesrente fra stævningens indlevering til berømmelse til betaling sker.

Subsidiært tilpligtes sagsøgte at ekspropriere sagsøgers ejendom.

2. Mere subsidiært tilpligtes sagsøgte at betale et af retten fastsat beløb.

SAGSFREMSTILLING:

Sagen drejer sig om, hvorvidt støjgenerne fra Flyvestation ... overstiger den naboret lige tålegrænse, og om støjgenerne på sagsøgers ejendom i øvrigt berettiger sagsøger til at kunne kræve sagsøgers ejendom eksproprieret.

Er det stævningen, der er vedhæftet i kopi, der er grundlag for den sag, som [klageren] ønsker indbragt? Ja, naturligvis – ellers havde jeg da ikke vedhæftet den.

Vedrører retssagen F16 fly eller vedrører retssagen F35 fly? Som det fremgår af dokumenterne er det støj fra de nuværende F-16 kampfly, som efter min opfattelse og dokumenterbart støjer langt mere end hvad man kan forestille sig ligger inde for den naboretlige tålegrænse.

Har [klageren] stadig antaget en advokat til sagen, jf. betingelserne herom i selskabets retshjælpsbetingelser? Ja, sagen som er indgivet til Retten i ... føres stadig af min advokat. (Så snart Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet] erkender at selskabet skal yde retshjælpsdækning i forhold til min forsikring hos selskabet, overgår kommunikationen igen til min advokat)."

Selskabet har i kommentar af 21/12 2021 til nævnet bl.a. anført:

"Under henvisning til ovennævnte sag skal jeg således venligst anmode om at modtage kopi af den endelige stævning, der er indleveret til retten i ... samt kopi af bilagene, ligesom jeg skal forespørge, om der er afgivet svarskrift i sagen fra modpartens side?"

Klageren har i brev af 3/1 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Som jeg har tidligere har tilkendegivet, og som Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet] derfor er vidende om, så er stævningen med samtlige bilag vedlagt denne sag, og derfor identisk med stævningen med tilhørende bilag, der er indgivet til Retten i ...

Såfremt der måtte tilføjes dokumenter til sagen, som måtte have betydning for afgørelsen om retshjælpsdækning, bliver disse tilføjet.

Spørgsmålet om svar fra sagsøgte er for så vidt denne sag uvedkommende.

Jeg er desværre nødt til at tilkendegive, at spørgsmålene fra Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet] endnu en gang er at trække tiden fra selskabets side. Tvisten kunne jo være indgivet langt tidligere, og så ville ovenstående ikke have været en del af sagen."

Selskabet har i kommentar af 13/1 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Under henvisning til ovennævnte sag må jeg afvise klagers bemærkninger om, at vi trækker sagen i langdrag. Der er intet ønske om, at sagen trækker ud. Klager medvirker dog ikke til en seriøs opklaring af sagens forhold. Vi ved således reelt ikke, hvad der skal tages stilling. Vi har således ikke dokumentation for, at sagen er startet op ved retten, ligesom vi ikke må få besked om, hvad modparten har svaret i sagen.

I den forbindelse skal jeg desuden henvise til betingelsernes pkt. 2.3, hvorefter det kan forlanges, at klager udleverer dokumenter for at selskabet kan behandle sagen.

Klager bedes nu udlevere materialet fra minretssags portalen i form af stævning med bilag og svarskrift med alle bilag – samt eventuelle yderligere processkrifter og bilag, der måtte være indleveret.

Selskabet skal derfor nu bede klager opfylde sine forpligtelser. Hvis klager ikke opfylder sine forpligtelser, er selskabet ikke reelt i stand til at behandle skaden."

Klageren har i brev af 14/1 2020 til nævnet bl.a. anført:

"Som svar på Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet] seneste svar af den 13. januar 2022 – som jeg skrev sidst: 'Som jeg har tidligere har tilkendegivet, og som Aros Forsikring/[medarbejder 1 i selskabet] derfor er vidende om, så er stævningen med samtlige bilag vedlagt denne sag, og derfor identisk med stævningen med tilhørende bilag, der er indgivet til Retten i

Såfremt der måtte tilføjes dokumenter til sagen, som måtte have betydning for afgørelsen om retshjælpsdækning, bliver disse tilføjet.'

Selskabet/[medarbejder 1 i selskabet] tre afvisninger af at yde mig retshjælp er truffet før modparten har givet udtryk for deres holdning til stævningens påstand. Så at modpartens argumentation skulle have betydning for at yde retshjælp er kun et udtryk for at ville trække tiden eller adoptere modpartens argumentation i selve sagen. Men det skal selskabet/[medarbejder 1 i selskabet] sådan set ikke forholde sig til. Det kan jo ikke være sådan, at selskabet/[medarbejder 1 i selskabet] først yder retshjælp, men trækker den tilbage, fordi de synes, modparten har nogle gode argumenter, når vi står foran en dommer.

Anmodningen om at yde retshjælp blev indgivet, før sagen blev rejst ved domstolene. At jeg alligevel står, hvor jeg står, skyldes udelukkende, at jeg har haft midler til at rejse sagen, før selskabet/[medarbejder 1 i selskabet] har tilkendegivet, at de ville yde den retsmæssige økonomiske bistand i sagen. Hvis jeg ikke havde haft midlerne til min advokat, ville jeg ikke have kunne rejse sagen og modpartens holdninger ville således være ukendte. Og dermed også helt uden betydning for selskabets/[medarbejder 1 i selskabet] afgørelse om at yde retshjælp.

Det er indgivet en stævning med dokumentation for at Forsvarsministeriet overtræder den nabo-retlige tålegrænse. Dette er hvad bilagene i denne sag viser og er det som selskabet/[medarbejder 1 i selskabet] skal forholde sig til.

Lad mig blot her ganske kort sige, jeg kan dokumentere, at min ejendom, som nabo til Flyvestation ..., overflyves i lav højde med jagerfly, med et støjtryk på helt på til 131 dB. Et lydtryk som er næsten 10 gange mere end den menneskelige smertegrænse. At det er langt ud over, hvad man som nabo skal leve med, har vi professor i ... ord for. Det fremgår også af sagens dokumenter. Dette afgør at vi har en sag.

Nu går jeg ud fra at [medarbejder 1 i selskabet] er jurist og derfor er bekendt med, at overtrædelse af den nabo-retlige tålegrænse beror på en konkret vurdering, og denne kun kan afgøres af

Ankenævnet for Forsikring

8.

97612

domstolene. Selv hvis selskabet/[medarbejder 1 i selskabet] ikke mener, den naboretlige tålegrænse er overskredet, så kan kun domstolene afgøre det.

Jeg må anmode Ankenævnet for Forsikring at træffe sin beslutning på baggrund af de oplysninger, der er indgivet i sagen."

Selskabet har i brev af 20/1 2022 til nævnet bl.a. anført:

"Indledningsvis skal det bemærkes, at sagen drejer sig om retshjælp, hvor spørgsmålet dels er, hvorvidt der består en konkret og aktuel tvist, jf. vilkårenes pkt. 3.1, og dels hvorvidt der er rimelig grund til at indbringe sagen for domstolene, jf. vilkårenes pkt. 3.2 smh.m. pkt. 7.a.

Selskabet har under ankenævns sagen anmodet klager om at fremlægge seneste processkrifter, herunder svarskrift fra modparten, hvilket klager har afvist.

Selskabet skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at det følger af vilkårenes pkt. 2.3, at selskabet i alle tilfælde kan forlange yderligere dokumenter og oplysninger forelagt. Dette understøttes desuden af forsikringsaftalelovens § 22, stk. 1.

På baggrund heraf skal vi igen opfordre klager til at fremlægge øvrige processkrifter, der måtte være indgået til retten, således at selskabet har mulighed for at få indsigt i, hvilke processkridt modparten eventuelt måtte ønske, der skulle iværksættes – også ud fra et omkostningssynspunkt, jf. pligten til løbende orientering af selskabet i vilkårenes pkt. 2.5.

Selskabet har således pt. ikke kendskab til andre processkrifter, end den stævning som klager har uploadet på portalen.

For så vidt angår tvisten, har klager til selskabet oplyst, at der ønskes at føre en sag om støjgener som følge af de nuværende F16-fly.

Det er imidlertid selskabets opfattelse, som sagen er skåret til af klagers advokat i stævningen, at sagen hovedsageligt vedrører forventelige støjgener fra de kommende F35-fly.

Vi skal bl.a. henvise til, at sagsfremstilling er bygget op om de nyindkøbte F35-fly, jf. eksempelvis denne passus:

I løbet af sagsøgers ejertid har man besluttet sig for at indkøbe nogle nye kampfly til flyvestation ..., som ligger ca. ... kilometer fra sagsøgers ejendom i fugleflugt. Indkøbet betyder, at støjgenerne fra flyvestationen, som i forvejen er i et niveau, der ligger udover det acceptable, vil blive væsentligt forværret, idet de eksisterende F-16 fly ikke støjer nær så meget som de nu indkøbte F-35 fly.

Herefter redegøres der i sagsfremstillingen for det lovforslag, der er vedtaget af Folketinget i relation til de nyindkøbte F35-fly, og som skal kompensere berørte borgere, i hvilken forbindelse det fremhæves, klager er utilfreds med, at dennes ejendom er placeret i gul zone fremfor rød zone, da dette bevirker, at klager ikke kan få sin ejendom eksproprieret.

De efterfølgende anbringender i stævningen centrerer sig ligeledes om støjgener fra de kommende F35-fly.

Som følge af indholdet i stævningen, har selskabet vurderet, at klagers primære påstand på 1.100.000 kr. i erstatning, og subsidære påstand på ekspropriation, er bygget op om forventelige støjgener fra de kommende F35-fly. Dette udgør således indholdet i retshjælpsansøgningen, som selskabet har forholdt sig til, jf. straks nedenfor.

F35-fly

Eftersom der i sagens natur er tale om støjgener fra fly, der endnu ikke er sat i luften, er retsvirkningen i relation til retshjælpsforsikringen, at der pt. ikke består en konkret og aktuel tvist om støjgenerne fra F35-flyene.

Allerede af denne grund, kan selskabet ikke bevilge klager retshjælp til en retssag herom, jf. vilkårenes pkt. 3.1.

Det skal desuden bemærkes, at lovgiver *har* udarbejdet et tiltag, der skal kompensere borgerne for den kommende flystøj, som de nyindkøbte F35-fly måtte medføre. Det forhold, at klager ikke er kategoriseret som 'rød', men alene som 'gul', kan ikke i sig selv medføre, at klager opfylder kravene til ekspropriation efter grundlovens § 73, eller at den naboretlige tålegrænse måtte være overskredet. Kompensationsordningen, der er vedtaget, går netop videre, end hvad grundlovens § 73 tilsiger.

F16-fly

Hvis ankenævnet måtte finde, at der består en konkret og aktuel tvist om de aktuelle F16-fly, som klager gør gældende, så er det selskabets opfattelse, at der ikke er rimelig grund til at indbringe en tvist herom for domstolene, jf. vilkårenes pkt. 3.2 smh.m. pkt. 7a.

Forældelse

I første række skal vi henvise til, at klager har beboet sin ejendom i mere end 10 år, alt imens der har været F16-fly i luften over klagers ejendom. Således må et eventuelt krav i anledning heraf være forældet på nuværende tidspunkt eller fortabt ved, at klager har udvist retsfortabende passivitet. Klager har til selskabet oplyst, at han først blev bekendt med støjgenerne under coronanedlukningen, hvor klager var hjemsendt. Det er selskabets opfattelse, at dette ingenlunde kan betragtes som utilregnelig uvidenhed om støjgenerne og dermed suspendere forældelsesfristen, alt den stund at klager som sagt har beboet ejendommen i mere end 10 år og var fuldt ud bekendt med F16-flyene, da han indgik sin købsaftale.

Naboretlige tålegrænse

I anden række skal vi henvise til, at det er selskabets vurdering, at den naboretlige tålegrænse ikke er overskredet.

Da klager købte sin ejendom for mere end 10 år siden, var klager bekendt med – og accepterede – at der fløj F16-fly over ejendommen. Som følge heraf må klager også påregne, at flyene vil forblive, hvilket tilfældet er.

Klager må desuden også påregne, at flyene før eller senere kan blive udskiftet og erstattet med nye fly.

Tilsvarende gør sig i øvrigt gældende, hvis man køber et hus tæt på en trafikeret vej. I et sådant tilfælde må man også forvente, at trafikken forbliver og eventuelt forværres med årene. Det er en påregnelig risiko – og ikke et erstatningsgrundlag.

I lyset heraf vil udskiftningen fra de nuværende F16-fly til de kommende F35-fly således heller ikke – i relation til klager – statuere et erstatningsgrundlag.

Klager kan ikke forvente, at det til enhver tid vil være F16-fly, der flyver over ejendommen, hvorfor udskiftning af flyene er en påregnelig og forventelig risiko.

Det skal atter bemærkes, at lovgiver – til trods for ovennævnte – har valgt at etablere en ordning, der kompenserer i videre omfang end grundlovens § 73, jf. straks nedenfor.

Ekspropriation efter grundlovens § 73

I tredje række skal vi henvise til, at betingelserne for ekspropriation efter grundlovens § 73, som følge af støjgener fra de nuværende F16-flyene ikke er opfyldt.

Klager har ikke skullet afstå sin ejendom, og der foreligger i øvrigt heller ikke lovhjemmel til ekspropriationen for så vidt angår F16-flyene.

Hverken klager eller dennes advokat ses at have forholdt sig specifikt til de kriterier, der skal være opfyldt, førend der kan ske ekspropriation efter grundlovens § 73.

På baggrund af det ovenfor anførte, herunder at klager ikke har ønsket at medvirke til sagens oplysning, er det således fortsat selskabets opfattelse, at der ikke kan bevilles klager retshjælp til en retssag.

Dels fordi retssagen relaterer sig til forventelige støjgener fra F35-fly, hvorfor der pt. ikke består en tvist i retshjælpsforsikringens forstand, jf. vilkårenes pkt. 3.1, og dels fordi der ikke er rimelig grund til proces for så vidt angår støjgener fra de aktuelle F16-fly, da der er indtrådt forældelse og/eller retsfortabende passivitet, og da der desuden mangler erstatnings- og/eller ekspropriationsgrundlag, jf. vilkårenes pkt. 3.2 smh.m. pkt. 7.a.

Selskabet afventer herefter ankenævnets vurdering af sagen."

Klageren har i brev af 25/1 2022 til nævnet bl.a. anført:

"At selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] finder at stævningen tager udgangspunkt i de kommende fly og ikke støj fra de nuværende jagerfly og dermed den naboretlige tålegrænse, må bero på, at selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] ikke har læst første afsnit sagsfremstillingen i stævningen:

'Sagen drejer sig om, hvorvidt støjgenerne fra Flyvestation ... overstiger den naboretlige tålegrænse, og om støjgenerne på sagsøgers ejendom i øvrigt berettiger sagsøger til at kunne kræve sagsøgers ejendom eksproprieret.'

Jeg har i øvrigt tidligere rettet den misforståelse som [medarbejder 2 i selskabet] stadig lider af: at stævningen skulle gælde noget andet end en overskridelse af den naboretlige tålegrænse.

Når de ny fly er omtalt skyldes det, at det er en del af argumentationen. F.eks. er der fra politisk side vedtaget en kompensationsmodel i forbindelse med indkøbet af de ny fly. I kompensationsmodellen hedder det, at når det gælder maksimalstøjen, så er der en grænse ved mindst 100 dB – oplever man mere, skal ejendommen gøres til genstand for opkøb. Dette krav gælder de kommende F-35 kampfly, som støjer ganske meget mere end de nuværende F-16 kampfly. Så når måler maksimalstøj på mere end 130 dB, ville det strategisk være dumt, ikke at inddrage kompensationsmodellen, fordi den netop siger, hvad politikerne finder, hvor højt et støjniveau vi som naboer skal leve med.

Som jeg også skrev den 14. januar:

...

Jeg går ud fra [medarbejder 2 i selskabet] også er bekendt med det juridiske begreb 'Den naboretlige tålegrænse' og dermed vidende om, at det kun er domstolene, der kan afgøre, om en sådan er overskredet.

Som jeg også tilkendegav den 14. januar:

'Lad mig blot her ganske kort sige, jeg kan dokumentere, at min ejendom, som nabo til Flyvestation ..., overflyves i lav højde med jagerfly, med et støjtryk på helt på til 131 dB. Et lydtryk som er næsten 10 gange mere end den menneskelige smertegrænse. At det er langt ud over, hvad man som nabo skal leve med, har vi professor i ... ord for. Det fremgår også af sagens dokumenter. Dette afgør, at vi har en sag.'

I tillæg til dette må jeg henvise til bilaget: Kort gennemgang af sagen om overtrædelse af den naboretlige tålegrænse på [klagerens adresse].pdf., som beskriver sagen.

Selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] skriver nu:

'Det skal desuden bemærkes, at lovgiver har udarbejdet et tiltag, der skal kompensere borgerne for den kommende flystøj, som de nyindkøbte F35-fly måtte medføre. Det forhold, at klager ikke er kategoriseret som 'rød', men alene som 'gul', kan ikke i sig selv medføre, at klager opfylder kravene til ekspropriation efter grundlovens § 73, eller at den naboretlige tålegrænse måtte være overskredet. Kompensationsordningen, der er vedtaget, går netop videre, end hvad grundlovens § 73 tilsiger.'

Dette afsnit vidner om at selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] ikke har indsigt i sagen og blander tingene sammen.

1. Forsvarsministeriet er stævnet af mig ift. støj fra de nuværende kampfly og altså ikke ift. inddelingen i gul/rød zone.
2. Gul/rød zoneinddelingen gælder de kommende kampfly – F-35'erne.
3. Den støj som Forsvarsministeriet er stævnet for at overskride den naboretlige tålegrænse med, er støj fra såkaldte demonstrationsflyvninger, som slet ikke er indregnet i støjberegningen, der ligger til grund for inddelingen i rød/gul zone.

Når det gælder, hvad selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] skriver om forældelse, har jeg tidligere redegjort for, hvorfor sagen ikke er forældet. Hertil skal jeg oplyse, at [ejendomsselskab] som opkøber de ejendomme i området, som ligger i rød zone, bliver sat til salg igen af [ejendomsselskab], der som sælger, loyalt skal oplyse om støjforhold, hvis de er kendte af sælger – det gør de ikke. [Ejendomsselskab] kender altså heller ikke støjgenerne i området, så at jeg som lægmand

skulle kende dem, sammenholdt med hvad jeg tidligere har tilkendegivet om dette, viser der ikke er tale om forældelse.

Selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] skriver:

'Klager må desuden også påregne, at flyene før eller senere kan blive udskiftet og erstattet med nye fly.'

Naturligvis – men jeg kunne da ikke vide, der blev tale om fly, som støjer så meget mere. Når det f.eks. gælder skraldebiler og busser, så støjer disse da mindre i dag end for år tilbage.

Hvis selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] kan forudset, hvilke og hvor mange fly, hvordan og hvor meget de flyver på og fra Flyvestation ... om bare ti år, så har selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] en ganske usædvanlig indsigt.

Selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] optræder som dommer i selve sagen i stedet for at agere forsikringsselskab.

Jeg kan dokumentere, at min ejendom overflyves i et støjniveau langt over den menneskelige smertegrænse. Om det er over eller under den naboretlige smertegrænse, om det er noget, jeg burde eller ikke burde vide og hvad konsekvenserne af disse forhold skal være eller ikke være, det kan selskabet/[medarbejder 2 i selskabet] ikke afgøre. Det kan kun en domstol, hvorfor jeg udbeder mig retshjælpsdækning jvnf. forsikringsbestemmelserne.

Jeg må anmode Ankenævnet for Forsikring at træffe sin beslutning på baggrund af de oplysninger, der er indgivet i sagen."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Nævnet har blandt andet modtaget støjmålinger foretaget af klageren og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses støjrapport. Uddrag af bilagene gengives nedenfor. Af mail af 18/9 2020 fra en professor til klageren fremgår bl.a.:

"1) Det er voldsomt høje niveauer, du måler. Om de i en eller anden betragtning særklassificeres som træning og dermed ikke medregnes i de generelle modeller, forekommer mig akademisk langt udover enhver fornuft, når de er tilbagevendende i det omfang, du ser.

2) Der er mange forskellige faktorer, som påvirker følsomheden for tinnitus, men når man som du systematisk får det efter lydpåvirkning (uanset niveau og karakter), bør du beskytte din hørelse i de situationer, der provokerer tinnitus'en. De små gule propper er meget effektive, hvis de anvendes rigtigt, men det er formentligt mere praktisk at have et par høreværn liggende, som man hurtigere kan tage af og på. Der findes også gode små 'juletræer' (ørepropper af blødt materiale), som man kan have med hvor som helst.

3) Må jeg dele dine oplysninger med et par kolleger? Det er to lektorer, ... og ..., som begge har erfaringer med dosismål ift. både skade- og genevirkning, som jeg gerne vil sparre med.

4) Hvad repræsenterer målingerne (som hovedregel): Er de tidsrum, du har registreret dagens kraftigste? Eller er det tilfældige tidsrum på tilfældige dage? Eller tidsrummet valgt, når du hører,

at det begynder at være støj (og derfor kun flere gange om dagen, når der har været eksponering flere gange om dagen)? Er tidsrummene blot korte udsnit af en dag, hvor der flere gange har været lignende passager, eller har du typisk fanget de fleste støjperioder? Kan man sige noget generelt om de dage, hvor der ikke er målt; har der ikke været støj, eller har du bare ikke været hjemme, eller har du bare ikke målt?

5) Hvilken vægtning er der anvendt ved målingerne? Du skriver dba ud for de første, hvorfor jeg vil antage, at de er A-vægtede. Men hvad med resten? Har du slået A-vægtningen fra? Lydmåleren skal nok være god nok, men typen af vægtning gør en stor forskel.

I din video har du A-vægtning slået til, og instrumentet tracker maks niveau med fast (hurtig) midling. Det vil sige, at man får et målt, hvor slemt det er det korte sekund, hvor det er værst. A-vægtning dæmper de laveste frekvenser, så du vil sikkert ikke kunne måle uden – lydmåleren vil formentlig overstyre. Den målte værdi er relevant at sammenligne med deres maks 100 dB grænse, som jeg også gætter på er A-vægtet. Du måler jo ofte langt over 120 dB. Dem, der har forudsagt 90 dB burde tvinges til at forklare beregningerne – der må være nogle forudsætninger, som er langt fra virkeligheden.

Modeller er, som du selv erkender, aldrig bedre end de forudsætninger, de baseres på. Desuden bruges de specifikke modeller primært til beregning af kontinuert trafik- og industri støj, hvor det er gennemsnittet af den vedvarende lyd, som estimeres – det er formentlig den grænse, som man optimistisk på et tidspunkt har fået sat til 60 dB. Det er sådan set en ret lav værdi, hvis man anerkender, at man er tæt på en lufthavn, men høj, hvis man anerkender, at man er i et beboelseskvarter (typiske grænser 40, 45, 55, 60 afh. beboelsestype). I industri kvarterer er grænsen 70 dB, og i de vejledninger, jeg henviste til sidst, kan man se, at man ofte accepterer både 80 og 85 dB tæt på lufthavne. Det er nødvendigt, fordi en kortvarig kraftig lyd trækker gennemsnittet ret meget op, og man kan derfor også i samme åndedrag diskutere, om gennemsnitsbetragtningen giver mening. Derfor behovet for ekstra reglen om 100 dB maks, hvor hvert enkelt 'lyd-chok' vurderes, i stedet for gennemsnittet.

Jeg vil tro, at din lydpåvirkning ligger langt over enhver fornuftig grænse, uanset hvilket kriterie, man anvender."

Af mail af 24/2 2021 fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse til klagerens advokat fremgår bl.a.:

"Tak for jeres henvendelse til Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vedrørende F-35 Kompensationsordningens zoneinddeling.

Kompensationsordningen er udtryk for et bredt politisk ønske om at kompensere naboerne til flyvestationen for F-35 kampflystøjen, hvilket er baggrunden for den aftale om kompensation, som er indgået, og som omfatter ca. 1.600 boliger.

Forsvarsministeriet har i januar 2020 offentliggjort punktberegninger for både F-35 maksimalstøj og gennemsnitstøj, hvilket er grundlaget for, om den enkelte bolig er placeret i rød eller gul zone. Den røde zone omfatter boliger med en beregnet støjbelastning på 55 dB eller mere i gennemsnitstøj og 100 dB eller mere i maksimalstøj. Den gule zone omfatter boliger med en beregnet

støjbelastning på 55 dB eller mere i gennemsnitstøj og 80 dB eller mere i maksimalstøj, idet der dog også er taget højde for lokalsamfund og boligområders placering.

Der vil blive etableret et flystøjsovervågningssystem, som på en række faste og mobile målestationer vil kunne måle maksimalstøjen. Det fremgår af aftalen om kompensation for F-35 flystøj fra Flyvestation ..., at såfremt målingerne for F-35 afviger signifikant fra den beregnede flystøjbelastning, vil naboerne blive tilbudt en genberegning af, hvorvidt deres bolig bør medtages i den gule eller røde zone."

Af afgørelse af 5/7 2021 fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse fremgår bl.a.:

"Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal herved besvare din skrivelse af den 19. april 2021, hvor du på vegne af ejeren af ejendommen beliggende [klagerens adresse] (klager), anmoder om, at der træffes afgørelse i forvaltningslovens forstand om ekspropriation og erstatning for ekspropriation.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har følgelig truffet afgørelse som gengivet nedenfor.

De øvrige forhold i din skrivelse af 19. april 2021 er besvaret i Ejendomsstyrelsens fremsendesmail til denne afgørelse.

Afgørelse:

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal bemærke følgende: Anmodningen om ekspropriationserstatning kan ikke imødekommes.

Begrundelse:

Klager har henvist til gældende kompensationsordning for Flyvestations ... og til, at ejerne af de berørte ejendomme vil være berettiget til kompensation alt efter, hvilken zone pågældende ejendom er beliggende i.

Kompensationsordningen er reguleret i bekendtgørelse nr. 939 af 22. juni 2020 om kompensation for støjgener fra Flyvestation ... (kompensationsbekendtgørelsen).

Kompensationsbekendtgørelsen giver ikke hjemmel til ekspropriation eller ekspropriationserstatning.

Øvrige bemærkninger:

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse bemærker i øvrigt, at det fremgår af kompensationsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, at *'Ejeren af en bolig, som er beliggende i et område, der er omfattet af bilag 1, kan anmode Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om at overtage den ejendom, hvori boligen indgår.'*

Ejendommen [klagerens adresse] er imidlertid ikke omfattet af bekendtgørelsens bilag 1.

[Klagerens adresse] er derimod beliggende i gul zone, og derved omfattet af kompensationsbekendtgørelsens bilag 2, hvilket betyder, at din klient er berettiget til at søge om kompensation i henhold til kompensationsbekendtgørelsen, dvs. til at søge om et fast beløb i henhold til kompensationsbekendtgørelsens kapitel 2, 'Udbetaling af et fast beløb' eller til at søge om dækning af ud-

Ankenævnet for Forsikring

15.

97612

gifter til konkrete støjisolerings tiltag i henhold bekendtgørelsens kapitel 3 'Dækning af omkostninger til konkrete støjisolerings tiltag'.

Klagevejledning:

Hvis klager ikke er enig i nærværende afgørelse, som er truffet af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, er der mulighed for at klage til Forsvarsministeriet."

Af mail af 5/7 2021 fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse fremgår bl.a.:

"Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal herved besvare din skrivelse af den 19. april 2021.

For god ordensskyld henvises til Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses mail senest af den 28. juni 2021, hvori meddeles om forventet besvarelse af din henvendelse. Forsinkelsen af nærværende besvarelse beklages.

Du har ved skrивelsen anmodet om, at der vedrørende din klients ejendom beliggende [klagerens adresse], træffes afgørelse i forvaltningslovens forstand. Dette vedrørende zoneinddeling samt tilhørende erstatning for ekspropriationen.

Du har derudover på vegne af din klient fremsat tilbud om Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses overtagelse af hans ejendom.

Du har endvidere opfordret til, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse verificerer din klients støjmålinger ved en besigtigelse af ejendommen under flyvning.

Du har endvidere på vegne af din klient anført, at flystøjen fra F-16-kampfly overskrider den nabo-retlige tålegrænse.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har følgelig truffet afgørelse vedrørende erstatning for ekspropriationen. Afgørelsen er vedhæftet denne mail som bilag 1.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vil derudover ved nærværende mail besvare din henvendelse vedrørende opfordringen til Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om overtagelse af din klients ejendom, verificering af din klients støjmålinger og ændring af zoneinddeling vedrørende din klients ejendom.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal med hensyn til din tilkendegivelse af, at flystøjen fra F-16-kampfly overskrider den nabo-retlige tålegrænse, henvise til Forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse skal herefter ved nærværende bemærke følgende.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses overtagelse af din klients ejendom:

Du har på vegne af din klient henvist, at '... politikerne har besluttet at de berørte beboere skal have ret til frivillig afståelse af deres ejendomme, såfremt de støjgener, som de oplevere, overstiger de politisk fastsatte grænseværdier,...'. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse antager, at der herved er henvist til den politiske aftale af den 15. november 202, dvs. 'Aftale om kompensation for F-35 kampflystøj fra Flyvestation ...', jf. bilag 2.

Ankenævnet for Forsikring

16.

97612

Den politiske aftale er udmøntet i bekendtgørelse nr. 939 af 22. juni 2020 om kompensation for støjgener fra Flyvestation ... (kompensationsbekendtgørelsen).

Af kompensationsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, fremgår, at en *'Ejeren af en bolig, som er beliggende i et område, der er omfattet af bilag 1, kan anmode Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse om at overtage den ejendom, hvori boligen indgår.'*

Idet din klients ejendom ikke er omfattet af kompensationsbekendtgørelsens bilag 1, gælder der følgelig ikke en ret for din klient til få ejendommen overtaget af Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse kan herefter ikke tilbyde at overtage din klients ejendom.

Opfordringen til verificering af klagers støjmålinger:

Du har på vegne af din klient opfordret til, at Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse verificerer de af din klient foretagne støjmålinger. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse henviser herved til, at det fremgår af bekendtgørelse nr. 940 af 22. juni 2020 om støj fra Flyvestation ... (støjbekendtgørelsen), at Miljøstyrelsen i helt særlige tilfælde kan: *'... meddele Flyverkommandoen påbud om, at der skal foretages genberegninger af de gældende støjberegninger, herunder at der skal foretages fornyede kildestyrkemålinger af terminalstøjskilder.'*, jf. bekendtgørelsens § 15, stk. 8.

Hertil bemærkes, at det fremgår af Miljøstyrelsens skrivelse af den 19. januar 2021, jf. ref. b, der tidligere er fremsendt af Miljøministeriet til din klient, at den uanset de af klager anførte vedrørende støjmålinger har vurderet, at *'... Flyvestation ... overholder reglerne i støjbekendtgørelsen.'*, jf. herved Miljøstyrelsens svar på klagers spørgsmål under pkt. 2.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse kan herefter ikke anerkende, at skulle foretage verificering af din klients støjmålinger.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse kan endvidere ikke anerkende, at skulle foretage genberegning af flystøjen forbundet med F-16-kampfly.

Anmodningen om ændring af zoneinddeling:

Du har på vegne af din klient anmodet om, at der sker ændring af zoneinddelingen vedrørende din klients ejendom. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse bemærker hertil, at idet kompensationsbekendtgørelsen og støjbekendtgørelsen ikke giver hjemmel til ændring af zoneinddeling vedrørende din klients ejendom, kan Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse ikke anerkende, at skulle ændre zoneinddelingen af din klients ejendom."

Af den af klageren fremlagte stævning af 3/10 2021 fremgår bl.a.:

"Som advokat for
...
indstævner jeg herved
Forsvarsministeriet
...
til som sagsøgt at møde i ...

på den af Retten ved påtegning på nærværende stævning berammede dag, tid og sted, hvor sagsøgte skal svare i sagen samt medtage de dokumenter han agter at påberåbe sig, og hvor jeg vil nedlægge følgende:

PÅSTAND:

Sagsøgte tilpligtes at betale kr. 1.100.000,00 med tillæg af sædvanlig procesrente fra stævningens indlevering til berømmelse til betaling sker.

Subsidiært tilpligtes sagsøgte at ekspropriere sagsøgers ejendom.

Mere subsidiært tilpligtes sagsøgte at betale et af retten fastsat beløb.

SAGSFREMSTILLING:

Sagen drejer sig om, hvorvidt støjgenerne fra Flyvestation ... overstiger den naboretlige tålegrænse, og om støjgenerne på sagsøgers ejendom i øvrigt berettiger sagsøger til at kunne kræve sagsøgers ejendom eksproprieret.

Sagsøger overtog ejendommen [klagerens adresse] i 2011, jf. **bilag 1**.

I løbet af sagsøgers ejertid har man besluttet sig for, at indkøbe nogle nye kampfly til flyvestation ..., som ligger ca. ... kilometer fra sagsøgers ejendom i fugleflugt. Indkøbet betyder, at støjgenerne fra flyvestationen, som i forvejen er i et niveau, der ligger udover det acceptable, vil blive væsentligt forværret, idet de eksisterende F-16 fly ikke støjer nær så meget som de nu indkøbte F-35 fly.

Pga. den forventede forværring af støjgenerne vedtog folketetinget et nyt lovforslag, der fastsatte rammerne for en ordning ang. kompensation for beboerne berørt af flystøjen, jf. **bilag 2**.

De berørte beboere blev i denne forbindelse inddelt i rød zone og gul zone. Inddelingen blev foretaget på baggrund af en forventning om, hvor store gener de enkelte områder ville opleve. Sagsøgers ejendom blev i denne forbindelse placeret i gul zone.

Idet sagsøgtes egne beregninger viser, at de nye fly vil støje væsentlig mere, foretog sagsøger sine egne faktiske målinger af støjen i området, hvorefter han konsulterede med ..., professor i ... ved ... Universitet. Korrespondancen mellem sagsøger og [professor] fremlægges som **bilag 3**.

Som det fremgår af korrespondancen, er det professorens opfattelse, at lydpåvirkningen fra flyvestationen *'lå langt ud over enhver fornuftig grænse, uanset hvilket kriterie man anvendte.'* Sagsøger burde ikke opleve en peakstøj på over ca. 90 dB, på baggrund af sagsøgtes beregninger, men sagsøger målte gentagne gange et støjniveau på over 120 dB – og det er målinger for de mindre støjende F-16 fly.

Det var derfor professorens opfattelse, at dem som havde foretaget de indledende beregninger skulle pålægges at forklare disse.

Sagsøger bad herefter om en konkret redegørelse for de hensyn, som lå til grund for zoneinddelingen, jf. **bilag 4**.

Sagsøgte svarede tilbage den 24.02.2021, jf. **bilag 5**, hvor sagsøgte gjorde gældende, at støjkriteriet for at kunne placeres i rød zone omfattede ejendomme med en beregnet gennemsnitsstøjbelastning på 55 dB og 100 dB eller mere i maksimalstøj.

Sagsøgte angav endvidere, at såfremt målingerne afveg signifikant fra den beregnede flystøjbelastning, ville naboerne blive tilbudt en genberegning af, om deres bolig skulle medtages i den gule eller røde zone.

På baggrund af sagsøgtes mail, rettede sagsøger endnu en gang henvendelse til sagsøgte den 19.04.2021, hvor sagsøger anmodede om, at sagsøgte verificerede sagsøgers målinger, ligesom at sagsøger ønskede, at sagsøgte traf en afgørelse ang. zoneinddelingen af sagsøgers ejendom. Brevet samt tilhørende bilag fremlægges som **bilag 6**.

Sagsøger gjorde endvidere gældende i brevet, at det var sagsøgers klare opfattelse, at støjgenerne oversteg sagsøgtes egne fastsatte grænseværdier, ligesom at støjgenerne under alle omstændigheder måtte overstige den naboretlige tålegrænse, idet at de angivne støjmålinger oversteg den menneskelige tålegrænse. På baggrund af sagsøgers bemærkninger i brevet, var det sagsøgers klare opfattelse, at han kunne kræve sin ejendom eksproprieret mod fuld erstatning, idet han opfyldte kriterierne for at tilhøre rød zone.

Sagsøgte traf afgørelse i sagen den 05.07.2021. Afgørelsen fremlægges som **bilag 7**, og uddybende svar på sagsøgers skrivelse af 19.04.2021 fremlægges som **bilag 8**.

Sagsøgte nægtede i afgørelsen at imødekomme sagsøgers anmodning om ekspropriation af sagsøgers ejendom, idet der ikke var hjemmel til ekspropriation eller ekspropriationserstatning i kompensationsbekendtgørelsen for sagsøger.

Det fremgår endvidere af sagsøgtes følgemail, at de nægtede at verificere sagsøgers målinger, idet Miljøstyrelsen havde angivet, at sagsøger overholdte reglerne i støjbekendtgørelsen. Det skal hertil bemærkes, at de beregninger, som ligger til grund for Miljøstyrelsens vurdering er sagsøgts egne beregninger, ligesom at Miljøstyrelsen ikke besidder kompetencen til at påtale støjen fra overflyvninger i det åbne land samt støjen i dagtimerne, hvorfor Miljøstyrelsens vurdering af sagen ikke kan tillægges nogen afgørende betydning, jf. **bilag 9**.

Idet sagsøger fortsat er af den opfattelse, at støjen fra overflyvningerne i det åbne land overstiger den naboretlige tålegrænse, samt at sagsøgtes beregnede værdier må anses for fejlbehæftede, er anlæggelse af retssag nødvendig.

ANBRINGENDER:

Til støtte for nedlagte påstand gøres det gældende,

At støjgenerne fra flyvestation ... overstiger den naboretlige tålegrænse.

At støjgenerne endvidere har karakter af et ekspropriativt indgreb, idet sagsøger ikke kan færdes på ejendommen som følge af de nuværende tests mv. samt de øgede forventede støjgener fra F-35 flyene, da sagsøger ellers risikerer at pådrage sig varige høreskader. Generne fra flyene må derfor anses som rådighedsbegrænsende, idet generne efter en intensitetsvurdering ikke kan henføres som almindelige støjgener i hverken et almindeligt boligområde eller et almindeligt erhvervsområde.

- At sagsøgers ejendom har lidt et fuldstændigt tab som følge af den forventeligt øgede støj fra de nyindkøbte F-35 fly.
- At støjen fra overflyvningerne i det åbne land overstiger gentagne gange 120 dB, hvilket er angivet som den menneskelige tålegrænse jf. bilag 6.
- At støjgener der overskrider, hvad der må anses for at være umenneskeligt at udholde, ikke skal tåles i et beboelsesområde.

Ekspropriation:

- At de grundlovsfæstede betingelser for at der er tale om et ekspropriativt indgreb i sagsøgers ejendomsret er opfyldt.
- At det følger af Grundlovens § 73, stk. 1, at en ejer ikke kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det skal endvidere ske ifølge lov og mod fuld erstatning.
- At idet det må antages at F-35 flyene blev indkøbt på baggrund af almene samfundshensyn, ligesom at der er vedtaget en ekspropriationsmulighed i den fremlagte kompensationsbekendtgørelse, er de grundlovsfæstede ekspropriationsbetingelser opfyldt.
- At sagsøger efter en proportionalitetsvurdering ikke skal tåle umenneskelige støjgener på hans ejendom.
- At sagsøgers ejendom må anses som usælgelig pga. de angivne støjgener, idet ingen mennesker ønsker at købe ejendommen af hensyn til liv og helbred.
- At sagsøger ejendom, forinden annonceringen af indkøbet af den nye F-35 fly samt vedtagelsen af kompensationsordningen, var kr. 1.100.000 værd, hvorfor sagsøger kræver værdien af ejendommen erstattet.

Naboret/domme:

- At tidligere retspraksis angående støjgener har vurderet at et støjniveau på alene 60-70 dB er erstatningsudløsende værdier.
- At det fremgår af dommen U 1999.3535 H, at støjgener fra en motorvej på 66-70 dB blev anset for at være meget betydelige gener, uanset afstanden fra beboelsesbygningen til vejen, hvorfor dommen kan ligges til grund for, at det ikke er afstanden fra ejendommen til flyvestationen der er det afgørende, men at det er de faktiske gener fra flyene, som skal ligges til grund for afgørelsen.
- At det ligeledes fremgår af dommen MAD 2001.1233, at en støjbelastning 59 dB oversteg hvad ejeren måtte tåle som led i den samfundsmæssige udvikling – med andre ord, var den nabo-retlige tålegrænse overskredet.

Sagsøgtes egne grænseværdier:

- At støjgenerne endvidere overstiger sagsøgtes egne fastsatte grænseværdier væsentligt.
- At sagsøgte, i forbindelse med vedtagelsen af kompensationsordningen, har fastsat grænseværdier for ejendomme placeret i henholdsvis gul og rød zone, jf. bilag 2.
- At sagsøgtes grænseværdier for rød zone er fastsat til 55 dB eller mere i gennemsnitsstøj og 100 dB som maksimalstøj. Ejendomme placeret i rød zone, kan ejeren kræve eksproprieret, mens ejere af ejendomme placeret i gul zone må nøjes med en erstatning på kr. 70.000 eller udgifter til lydisolerende tiltag dækket.
- At idet sagsøger opfylder begge kriterier, er det sagsøgers opfattelse, at hans ejendom burde være placeret i rød zone, således at sagsøger er berettiget til at kræve hans ejendom eksproprieret i henhold til kompensationsbekendtgørelsen, og derved opnå fuld erstatning, som kan opgøres til kr. 1.100.000,00.

Forudbestående gener:

- At uanset om sagsøger var bekendt med generne fra flyvestationen, kan det ikke med rette forventes, at sagsøger skal tåle at risikere høreskader i sin egen private bolig, uanset eksisterende forhold, herunder særligt ikke, når det sker pga. ny type indkøbt fly.
- At det aldrig har været muligt for sagsøger at forudsætte, at udskiftningen af de allerede eksisterende F-16 fly, måtte føre til en væsentlig forøgelse af støjgenerne.

Sagsøgtes egne målinger:

- At sagsøgtes egne beregner må vige for sagsøgtes faktiske målinger af støjen fra flyvestationen.
- At retten kan lægge sagsøgers målinger, som er verificeret af en anerkendt professor – til grund for deres vurdering af forholdet, da faktiske og korrekte foretaget målinger altid må have forrang for en teoretisk beregning (sagsøgtes grundlag), som nu via de samme målinger har vist sig, at være forkerte.
- At den maksimale støjbelastning fra F-16 flyene er fastsat til 185 dB, såfremt man befinder sig tæt på flyet. Sagsøger har i denne forbindelse fået det oplyst af ingeniør ... (ansat ved ...) og professor ved ..., at støjen formindskes i en afstand på ... med 63-73 dB, hvorfor det må ligges til grund, at F-16 flyene ved start/stop støjer med 112- 122 dB på sagsøgers ejendom. Sagsøger har således en klar og berettiget formodning om, at de nyindkøbte F-35 fly vil medføre væsentligt mere støj end de eksisterende F-16 fly. Ved overflyvninger er støjen helt oppe på 130 db."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"2.3 Hvad skal anmeldelsen indeholde

Anmeldelsen skal indeholde følgende oplysninger:

- a) Parternes påstande og anbringender
- b) Sagsfremstilling
- c) Parternes korrespondance
- d) Aftaledokumenter
- e) Oplysninger om planlagte processkridt

Selskabet kan forlange yderligere dokumenter og oplysninger forelagt.

...

2.5 Løbende orientering

Under sagens gang skal advokaten orientere selskabet om processkridt af væsentlig omkostningsmæssig betydning.

3. Hvad dækker retshjælpsforsikringen

Forsikringen dækker tvister, som er opstået i privatlivet.

3.1 Tvist

Ved tvist forstås en konkret, aktuel konflikt, som parterne ikke selv har kunnet løse, og som kan behandles af en domstol eller ved voldgift. Forsikringen dækker ikke udgifter til almindelig advokatrådgivning.

3.2 Rimelig grund

Det er en betingelse for dækning, at der er rimelig grund til at indbringe tvisten for domstolene eller voldgift. Hvis der efter selskabets opfattelse ikke er rimelig grund, skal selskabet begrunde det.

...

7. Hvilke omkostninger er ikke dækket

Følgende omkostninger er ikke omfattet af retshjælpsdækningen:

- a) Omkostninger, som ikke er afholdt med rimelig grund, f.eks. hvis sikrede ikke skønnes at have rimelig grund til at føre sagen, eller fordi omkostningerne ikke står i rimeligt forhold til sagens genstand"

Nævnet udtaler:

Klageren har anmodet selskabet om retshjælpsdækning til en sag mod Forsvarsministeriet. Ifølge stævning af 3/10 2021 vedrører sagen, om støjgenerne fra en militær flyvestation overstiger den naboretlige tålegrænse, og om støjgenerne på klagerens ejendom i øvrigt berettiger ham til at kunne kræve sin ejendom eksproprieret.

Klageren har anført, at Forsvarsministeriet overtræder den naboretlige tålegrænse for støj fra de nuværende F-16 kampfly, at overtrædelse af den naboretlige tålegrænse beror på en konkret vurdering, som kun kan afgøres af domstolene, at han har foretaget målinger af flystøj, som er helt op til 130 db, og at målingerne er valideret af flere eksperter. Klageren har også anført, at sagen ikke er forældet.

Selskabet har under ankenævns sagen anmodet klageren om at fremlægge øvrige processkrifter, der måtte være indleveret til retten, hvilket klageren har afvist. Det er derfor selskabets opfattelse, at klageren ikke har ønsket at medvirke til sagens oplysning, jf. forsikringsaftalelovens § 22 og forsikringsbetingelsernes punkt 2.3 og 2.5.

Selskabet har afvist at yde retshjælpsdækning. Selskabet har anført, at retssagen relaterer sig til forventelige støjgener fra F-35 fly – der endnu ikke er sat i luften – hvorfor der p.t. ikke består en konkret og aktuel tvist i retshjælpsforsikringens forstand, jf. vilkårenes punkt 3.1.

Selskabet har også anført, at der ikke er rimelig grund til proces, for så vidt angår støjgener fra de aktuelle F-16 fly, jf. vilkårenes punkt 3.2 sammenholdt med punkt 7.a. Selskabet har henvist til, at der er indtrådt forældelse og/eller retsfortabende passivitet, da klageren har beboet sin

ejendom i mere end 10 år, alt imens der har været F-16 fly i luften over hans ejendom. Selskabet har også henvist til, at den naboretlige tålegrænse ikke er overskredet, da klageren ved købet af ejendommen for 10 år siden var bekendt med og accepterede, at der fløj F-16 fly over ejendommen, ligesom han må påregne, at flyene før eller senere kan blive udskiftet og erstattet med nye fly. Udskiftningen fra de nuværende F-16 fly til de kommende F-35 fly vil således heller ikke statuere et erstatningsgrundlag. Herudover har selskabet henvist til, at betingelserne for ekspropriation efter grundlovens § 73, som følge af støjgener fra de nuværende F-16 fly, ikke er opfyldt.

Nævnet lægger på baggrund af det af klageren oplyste til grund, at sagen først og fremmest vedrører støjgener fra de nuværende F-16 kampfly.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at der ikke er rimelig grund til at føre sag mod Forsvarsministeriet, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 3.2. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde forhåndstilsagn om retshjælpsdækning.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at klageren har beboet ejendommen siden 2011, og at han i forbindelse med sin erhvervelse af ejendommen og efterfølgende har været bekendt med, at der fløj F-16 kampfly i området. Nævnet har herunder lagt vægt på de af selskabet anførte forældelses-/passivitetsbetragtninger.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren har stillet sig i en bevismæssigt vanskelig position ved ikke at fremlægge processkrifter i videre omfang end sket trods selskabets opfordring herom. Nævnet bemærker, at det følger af forsikringsbetingelsernes punkt 2.3, at selskabet kan forlange yderligere oplysninger forelagt. Af punkt 2.5 følger det, at advokaten under sagens gang skal orientere selskabet om processkridt af væsentlig omkostningsmæssig betydning. Ligeledes følger det af forsikringsaftalelovens § 22, stk. 1, at den sikrede skal give selskabet alle ham tilgængelige oplysninger om forhold, som kan være af betydning for bedømmelsen af forsikringsbegi-

Ankenævnet *for* Forsikring

23.

97612

ven-
heden.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen
formand